

**JUSTIFICAREA PUBLICĂ A SINUCIDERII:
CARACTERISTICI DEFINITORII**

Serghei BRÎNZA

CZU: 343.614

decan.dreptusm@yahoo.com

Articolul 150¹ a apărut în Codul penal drept rezultat al intrării în vigoare la 14.09.2018 a Legii nr. 157 din 26.07.2018. Acest articol prevede răspunderea pentru justificarea publică a sinuciderii, adică pentru „distribuirea sau punerea în alt mod la dispoziția publicului a unui mesaj privind recunoașterea sinuciderii ca fiind justă, ca fiind demnă de urmat sau care necesită a fi susținută”. Sub aspectul dreptului comparat, menționăm că art. 150¹ CP RM este corespondent, de exemplu, cu art. 223-14 Cod penal al Republicii Franceze. Acest articol prevede: „Propaganda sau publicitatea, în orice mod, în favoarea produselor, obiectelor sau metodelor preconizate ca mijloace de sinucidere se pedepsește cu 3 ani închisoare și cu amenda de 45.000 euro [1].

Suntem de părerea că incriminarea de către legiuitorul moldav a justificării publice a sinuciderii ar putea constitui un factor preventiv care ar diminua semnificativ fenomenul „jocurilor morții”. În acest fel, sancționarea manifestărilor distructive, care contribuie la proliferarea sinuciderii, ar fi posibilă la o etapă mai timpurie.

Obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute la art. 150¹ CP RM îl formează relațiile sociale cu privire la prevenirea justificării publice a sinuciderii. Din cauza conținutului obiectului juridic special, infracțiunea analizată este atipică. Or, justificarea publică a sinuciderii nu implică vătămarea ori punerea în pericol a vieții sau sănătății persoanei. Cu alte cuvinte, obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute la art. 150¹ CP RM nu derivă din obiectul juridic generic al infracțiunilor prevăzute în Capitolul II din partea specială a Codului penal (adică, din relațiile sociale cu privire la viața și sănătatea persoanei).

După cum reiese din art. 150¹ CP RM, obiectul material sau imaterial al justificării publice a sinuciderii îl reprezintă mesajul privind recunoașterea sinuciderii ca fiind justă, ca fiind demnă de urmat sau care necesită a fi susținută. Așadar, contează ca mesajul, distribuit sau

pus în alt mod la dispoziția publicului de către făptuitor, să aibă ca obiect recunoașterea sinuciderii ca fiind justă, ca fiind demnă de urmat sau care necesită a fi susținută. Această recunoaștere presupune un elogiu, o laudă, o apologie, o glorificare, o preamărire, o aprobare ferventă adusă ideii de sinucidere. Dacă mesajul respectiv are un alt obiect, răspunderea nu poate fi aplicată conform art. 150¹ CP RM. În astfel de cazuri, calificarea poate fi făcută în baza altor norme (de ex., în baza alin. (1) art. 90¹ Cod contravențional).

Pentru aplicarea art. 150¹ CP RM, nu este relevant dacă mesajul, pus la dispoziția publicului de către făptuitor: conține informații inventate, tendențioase sau argumentate; reprezintă poziția personală a făptuitorului sau a altcuiva.

La fel, nu are importanță forma de prezentare a informațiilor în mesajul pus la dispoziția publicului de către făptuitor. Nu este exclus ca asemenea informații să fie prezentate într-o formă voalată, aluzivă, prin recurgerea la: expresii vagi (de ex., „ar fi de dorit”, „nu ar fi rău” etc.); întrebări retorice; mijloace de exprimare artistică (alegorii, metafore, comparații, simboluri și altele). Este posibil ca punerea mesajului la dispoziția publicului să îmbrace forma așa-numitului „*happy slapping*”. Această formă implică difuzarea de imagini înregistrate sau în regim on-line cu privire la un act de sinucidere. În acest caz, art. 150¹ CP RM poate fi aplicat numai dacă mesajul pus la dispoziția publicului are drept obiect recunoașterea sinuciderii ca fiind justă, ca fiind demnă de urmat sau care necesită a fi susținută.

Latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la art. 150¹ CP RM constă în fapta prejudiciabilă exprimată în acțiune. Acțiunea prejudiciabilă analizată cunoaște două modalități normative cu caracter alternativ:

1) distribuirea unui mesaj privind recunoașterea sinuciderii ca fiind justă, ca fiind demnă de urmat sau care necesită a fi susținută; 2) punerea în alt mod a respectivului mesaj la dispoziția publicului. Prima dintre aceste modalități presupune repartizarea, partajarea, difuzarea – în cadrul unei rețele de distribuire a informației (de ex., în cadrul unei rețele de socializare) – a unui mesaj privind recunoașterea sinuciderii ca fiind justă, ca fiind demnă de urmat sau care necesită a fi susținută. Cea de-a doua modalitate normativă se exprimă în

înștiințarea, anunțarea, informarea – în lipsa unei rețele de distribuire a informației – cu privire la recunoașterea sinuciderii ca fiind justă, ca fiind demnă de urmat sau care necesită a fi susținută.

Justificarea publică a sinuciderii nu se poate exprima în aducerea unei persoane în situația de a lua hotărârea de a se sinucide sau în sprijinirea unei persoane în realizarea hotărârii sale de a se sinucide. Aceasta constituie deosebirea principală dintre justificarea publică a sinuciderii, pe de o parte, și determinarea sau înlesnirea sinuciderii în sensul art. 150 CP RM, pe de altă parte.

Semnul obligatoriu al laturii obiective a infracțiunii prevăzute la art. 150¹ CP RM este modul public de săvârșire a infracțiunii în accepțiunea art. 131 CP RM. Mesajul privind recunoașterea sinuciderii ca fiind justă, ca fiind demnă de urmat sau care necesită a fi susținută, se pune la dispoziția publicului. Ceea ce înseamnă că justificarea publică a sinuciderii are ca destinatar un număr mare nedefinit de persoane.

Mijlocul de săvârșire a infracțiunii prevăzute la art. 150¹ CP RM poate fi oricare, inclusiv o rețea de comunicații electronice. În cazul în care o astfel de rețea constituie mijlocul de săvârșire a infracțiunii analizate, apare temeiul agravării pedepsei în baza lit. i) alin. (1) art. 77 CP RM. Potrivit acestei norme, la stabilirea pedepsei se consideră circumstanță agravantă „săvârșirea infracțiunii prin mijloace care prezintă un pericol social sporit”. După E. Paleha și I. Sadâkova, „specificul comunicării și al textingului într-o rețea de comunicații electronice creează adesea iluzia de impunitate și permisivitate în rândul utilizatorilor” [2]. În afară de posibilitatea efectuării anonime a activităților ilegale, alte circumstanțe demonstrează pericolul social sporit al justificării publice a sinuciderii printr-o rețea de comunicații electronice: audiența largă; viteza mare de diseminare a informațiilor; prezentarea informațiilor într-o formă sugestivă, persuasivă și interactivă etc.

Infrațiunea prevăzută la art. 150¹ CP RM este o infracțiune formală. Ea se consideră consumată din momentul punerii la dispoziția publicului a unui mesaj privind recunoașterea sinuciderii ca fiind justă, ca fiind demnă de urmat sau care necesită a fi susținută. Dacă punerea la dispoziția publicului a unui asemenea mesaj nu și-a produs efectul din cauze independente de voința făptuitorului (de ex., din

cauza unui deranjament de rețea de comunicații electronice), atunci vom fi în prezența tentativei de infracțiune prevăzută la art. 150¹ CP RM. Dacă făptuitorul creează și/sau păstrează mesajul privind recunoașterea sinuciderii ca fiind justă, ca fiind demnă de urmat sau care necesită a fi susținută, în scopul distribuirii sau punerii în alt mod a acestui mesaj la dispoziția publicului, atunci vom fi în prezența pregătirii de infracțiunea prevăzută la art. 150¹ CP RM.

Latura subiectivă a infracțiunii prevăzute la art. 150¹ CP RM se caracterizează prin intenție directă. Cerința obligatorie este ca, în momentul săvârșirii faptei, subiectul să cunoască (chiar dacă îi va lipsi certitudinea) că mesajul, pe care îl pune la dispoziția publicului, are ca obiect recunoașterea sinuciderii ca fiind justă, ca fiind demnă de urmat sau care necesită a fi susținută. Motive ale infracțiunii analizate sunt: teribilism; motivele sadice; interesul material presupunând executarea unei comenzi în schimbul unei remunerații materiale etc.

Subiectul infracțiunii prevăzute la art. 150¹ CP RM este persoana fizică responsabilă, care în momentul comiterii infracțiunii a atins vârsta de 16 ani. O persoană juridică nu poate fi subiect al infracțiunii analizate.

Se consideră, după caz, complice sau favorizator al infracțiunii prevăzute la art. 150¹ CP RM persoana care – având sau nu o înțelegere prealabilă cu autorul infracțiunii – creează și/sau păstrează mesajul privind recunoașterea sinuciderii ca fiind justă, ca fiind demnă de urmat sau care necesită a fi susținută, după care transmite mesajul respectiv autorului infracțiunii, pentru ca acesta să-l pună la dispoziția publicului. În acest caz, favorizarea nu este pasibilă de răspundere penală.

Referințe:

1. TOADER, T. (coord.) *Codul penal al Republicii Franceze*. [Accesat 28.05.2020] Disponibil: <http://codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Franta-RO.html>
2. ПАЛЕХА, Е., САДЫКОВА, И. Комментарии пользователей социальных сетей: еще раз к вопросу об агрессивном тексте. В: *Филология и культура*, 2018, № 2, сс. 98-101. ISSN 2074-0239.